

Fragment del Discurs Presidencial dels Jocs Florals de Barcelona

Desgraciadament, dintre la nostra raça i, en més o menys escala, dintre totes les del món, hi ha homes que no es preocupen més que de les lluites per la vida material i que per diners o per pomposes honors egoistes, es vendrien els ideals més nobles. Aquests no pertanyen a cap nissaga; no pertanyen més que a llur ventre. Però els catalans capaços d'algun sentiment de dignitat, a la vibració del nou cant i a la vista dels fets vergonyosos, s'estremien, reaccionaven, s'aplegaven, protestaven, s'anaven organitzant políticament i, ensem, posaven mans a l'obra de reconquesta que els era faedora. I heu-vos aquí, fills d'aquells primers cants despertadors, estols de folkloristes que recorren les nostres comarques a la recerca de cançons i rondalles populars, de tradicions, de goigs, de tot allò que acusés una reminiscència de l'avior, un gest especial, una expressió peculiar del nostre poble; heu-vos aquí botànics que herboritzen pels nostres plans i montanyes, i percacen a la boca dels pagesos els noms indígenes que han de posar al costat dels llatins sota els quals classifiquen les plantes recollides; heu-vos aquí mineralogistes que fan altre tant amb les pedres i metalls; geòlegs que estudien el nostre subsol; espelòlegs que penetren dintre coves mai visitades; juristes que comenten... Però, per què continuar aquesta enumeració? Cap veritable valor

intel·lectual catalana deixà d'acudir al conreu de l'heretatge nacional. Adhuc poetes eximis, que s'havien conquistat llocs d'honor dintre el món de les lletres castellanes, desempararen llurs setials per a acudir a chorejar el cant sagrat de la raça i de la terra. Primer En Víctor Balaguer, després En Joan Alcover, després En Morera i Galícia.

Ara no em cal sinó fer reparar que, des de l'adveniment del primer fins al del darrer d'aquests tres poetes que acabo d'anomenar, la literatura catalana ha fet una evolució importantíssima i profunda que cada dia es va accentuant més i més. L'època dialectal, la del imperi indisputat de la paraula viva, ha passat i ha passat per sempre. La seva mateixa força, que tantes activitats catalanes va posar en joc, va accelerar el seu trànsit. Una evolució, que, en altres literatures, no s'és efectuada sinó després de centúries preparatòries, en la nostra s'és mig portada a cap en un lapse d'anys que la meua vida ha pogut mesurar.

Molts dels capdevaners de la primera època encara són vius i forts i en activitat, enc que vells; però ja llurs figures titàniques torregen en horitzons ponentins i una altra alba i uns altres homes s'ensenyoreixen del llevant. Permeteu-me que des d'aquesta presidència, per on tots ells han passat, saludi els venerables sobrevivents d'aquella primera època, uns escriptors que, si solament tenen deu o dotze anys més que jo, els esmerçaren en una gran activitat que representa un valor inapreciable i els dona una especial situació històrica. Em referesc al gran Guimerà, aquest poeta que té quelcom d'enorme i de feréstec, a l'entusiasta Francesc Matheu, el més ferm sostenidor dels Jocs Florals, a Mossèn Collell que tants de triomfs hi ha obtinguts, al pensador i erudit Pin i Soler, a l'observador i equilibrat novel·lista Narcís Oller, primer mestre meu en la prosa catalana, a En Lluís Domènech i Montaner, genial arquitecte i eximi escriptor, amic inoblidable que va protegir-me paternalment quan jo feia les primeres armes... I encara no sé si oblidó algun nom digne de figurar entre els d'aquests il·lustres septuagenaris, car jo crec que el conreu intens de la intel·ligència és favorable a la longevitat. Sigui com vulgui, a tots els citats i als qui com ells, s'ho mereixin, reto homenatge d'admiració. Que visquin encara molts i molts anys i que afinin com aquells vells de qui parla Sòfocles, que s'inclinaven poc a poc cap a la terra mare, els entrava una dolça son i morien sense convulsió ni fatic. I que Déu aculli benigne les ànimes llurs. Catalunya, la Catalunya dels sigles no els oblidarà. Mai més, com en llur temps, la poesia catalana no tindrà tanta eficàcia sobre els cors i sobre les intel·ligències.

Es que hem de fer-nos compte d'una cosa que jo vaig aprendre d'un gran pensador anglès, de Lord Macaulay, i és: que els temps més favorables a la poesia són els temps dialectals, els del regnat exclusiu de la paraula viva. Així que les llengües tendeixen a l'uniformisme nacional i van enriquint-se de termes savis i de paraules apreses en lectures d'escrits antics o en defini-

cions de diccionari, van perdent aptitud per a les gaies lletres o, més ben dit, hi ofereixen més obstacles. Per això Lord Macaulay, en comparar els mèrits de Milton i del Dant, fa reparar que el Dant, poeta dialectal, tenia a favor seu uns avantatges de què Milton no podia disposar per haver de servir-se d'una llengua ja molt formada. I si la poesia trobava tals obstacles en una llengua independent que, com l'anglesa, no podia presentar-los més que per raó de la seva perfecció i maturitat, quins altres obstacles no ha de trobar en una llengua com la nostra en els moments de treballar, no sols per la seva plenitud en tots els ordres, sinó també per la seva necessària purificació? Quí que tingui dos dits de seny pot dubtar-ho?.. L'època nova està plena de perills.

¿Per què, doncs, no romandre en l'estat d'abans?—pregunten els vells.—Perquè no és possible, senyors meus; perquè l'ignorància, igual que l'ignocència, una vegada perduda, no torna a recobrar-se mai més. Als ulls de l'ocellada que ens descriví Mossèn Verdaguer, la foresta de la llengua catalana es presentava tota gerdor, tota tendrors i eflorescències, dins una aurora paradisiaca que, revelant-hi els encisos i obscurint-hi les tares, inclinava a l'embadaliment i a l'entusiasme benamats de les muses. Però el sol ha anat en ascens; era fatal; i amb una llum més penetrant i més destriadora de les coses ens hem anat adonant que no tots els brots de la foresta eren mengívols, ni totes les seves flors, immaculades. Uns ulls han reparat una oruga dins una corola, uns altres han vist fulles rosegades, aquest ha indicat una taca de podridura en un ram, aquell ha senyalat un principi de malura en una branca, un corc tal vegada en una soca... I ha corregut la veu que ací i allà hi havia metzines, que, de tal indret i de tal altre se n'alçaven flaires mefítiques i un núvol de recels glaçadors ha caigut sobre l'ocellada i ha anat alterant l'espontaneïtat primitiva dels seus cants; i els oyents, encara en estat d'ignocència, n'han hagut cert desplaer i àdhuc enuig.

Mes, com tancar els ulls a la realitat? I com oposar-se a un sanejament enèrgic, quan un hom veia que la causa originària dels mals era persistent poderosa i que els conreuadors de bona fe, per ignorància, contribuïen ells mateixos a propagar-los i agreujar-los? Sí, nosaltres mateixos, els enamorats de l'idioma català, amb els intents de perfeccionar-lo el deformàvem tal vegada. Els homes de lletres no havíem passat impunement anys i més anys dintre les aules castellanques. Sens adonar-nos-en, entre dues formes de llenguatge igualment vives, donàvem preferència a la solució que portava en la nostra ment el prestigi d'un ordre castellà i, mentre per horror a la contaminació defugíem tal volta un llatínisme que no tenia res de mal, abraçàvem, en canvi, sense recel, paraules, girs sintàctics i tendències prosòdiques profundament contaminats.

JOAQUIM RUYRA I OMS

Quan les pomeres floriran...

Poesia premiada amb la Flor Natural en els Jocs Florals de Barcelona.

Balada de l'Amor que torna.

Quan les pomeres floriran
al dolç verger de l'Estimada
i els oronels retornaran
a penjà els nius de la teulada
de la masia en solitud,
dins una nit plena d'estrelles
retornarà l'Amor perdut,
auriolat de la llum d'elles.

Quan les pomeres floriran
donant al sol ses roses blanques
i les abelles bronziran
entre la gloria de ses branques
i vibrarà la profecia,
terres enllà, del Pa i del Vi,
l'amor gloriós que un jorn fugia
retornarà de son camí.

Quan les pomeres floriran
entre les aigües lluminoses
dels regatells que expandiran
la flor d'argent de les neus foses,
i axecaran sa flama d'or
les argelagues de les serres
retornarà triomfant l'amor
com rei qui ve de llunyes terres.

Durà la túnica enflorada
com els apòstols i els romeus,

tindrà la pell tota colrada
de tramuntanes, sols i neus,
de rossinyols i caderneres
vindrà un estol al seu davant,
de romanins i roses-veres
durà una garba fulgorant.

Dins de la nit clara i deserta,
plena d'estels i de perfum,
quan trobarà una porta oberta,
hi deixarà una flor de llum,
i, en esclatar la nova aubada,
tots els carrers faran olor
d'aquella garba perfumada
i aquella rosa de pastor.

Quan les pomeres floriran,
haurà arribat Pasqua florida
i els ulls i els cors s'abrandaran,
i tota cosa serà ungida
de resplendor d'Esperit Sant.

.
I tornarà l'amor triomfant.

Mossèn ANTON NAVARRO

De la mar

Les gavines són retalls de veles ofegades, que reeixiren i tornen a viure, i rellisquen, com les barques, sobre les aigües, i totes en renglera, posen ratlles blanques que remembren el florir de les ones, el lliscar de les barques; s'aixequen alhora i omplen de cercles l'aire i de xiscles l'espai.

La mar és ampla i gran, i riu tot breçolant l'esplendor de la vida que gronxa.

La clara mar, llençol estès de cap a cap al tremolor del sol lluent, s'infla de sobte, i el plec suau que va creixent com fruita que madura, es desfà amb suavitat i es trenca, escampant la llavor divina d'escumes que tost neixen, floreixen i es passen. Una barca negra amb una vela blanca corre, i bo i recollint el sol que s'hi detura, festeja amb el vent, que amoreseix sa galta.

Lentament, la corda va sortint de la mar i es caragola en el repòs fins l'endemà. L'home estira pacient, arran de l'aigua i torna i retorna a la cadena, amb noves estrebades. Va fent el curt camí, mentre la corda es plega.

El vailet fa castells.

El peix salta i bóta.

La dona remunta les xarxes. I la corda es caragola i cabdella, i el rodat va creixent. Els dies i hores, pacients i sumisos, s'amunteguen i van fent rodal.

La nova Primavera

El vent gronxa les joves branques, que esclaten de roses en el cel diàfan. Les roses fresques són la nova florida de pensaments nous. El vent les gronxa amb un delit suau i elles dansen amb benestar de complaença.

P. CASTELLVELL

Cançó del clavell roig

Del llibre *Branca Florida* d'E Joan Maria Guasch. Obra de vera poesia. La majoria de ses composicions han obtingut el gallardó que mereixen. Es poesia viva, immarcessible, perquè és inspirada en la Naturalesa.

Cau la pluja dolçament
i el jardí s'omple de flaire.
Hi hà un clavell adolescent
que tremola al bes del aire.

Hi ha un clavell color de sang
com el trau d'una ferida.
Terra molla porta fang
i ell s'enfila ple de vida.

Cerca el goig d'un pit encès,
que l'Amor es cosa magna
i ell vol darli tot el pes
de la vida que li sagna.

I el clavell festejador
diu al Març que es descabdella:
—Vull morí a l'altar major
d'una dona meravella...—

Cau la pluja dolçament
i el jardí s'omple de flaire.
Hi hà un clavell adolescent
que tremola al bes del aire.

Aplec d'Orfeons a Figueres

Es el tercer dels aplecs que celebra anyalment Catalunya sots el patronatge de la Mancomunitat que els subvenciona amb la quantitat de tres mil pessetes. La germanor d'Orfeons és una bella institució, i les festes d'un conjunt d'entitats contribueixen a enrobustir la germanor. L'aplec de cantaires empordanesos i de contrades gironines i de la Garrotxa i de la muntanya havia d'ésser grandiós. 6 Orfeons només foren inscrits: Figueres, Olot, Girona, Sarrià de Ter, La Bisbal i Palamós. Per malaltia de Mossèn Godo, no pogué ajustar-se l'Orfeó *Emporium* de La Bisbal.

Els nostres cantaires prepararen l'excursió amb alegria. Es preveien molts de goigs: la visita de Figueres, ciutat enriquida, bellament reformada, la coneixença d'Empúries i de tot aquell tros de costa lluminosa. En dos autos, com dos vagons, de propietat del senyor Vilallonga destrament conduïts pels germans Bertran, varen encabir-se orfeonistes i agregats. La matinada del diumenge dia 7, jorn de la festa, era clara com un diamant. La sortida fou puntual: a S. Joan esperaven els orfeonistes d'aquell poble i una mota de palamosins que volgueren oir la missa matinal en l'església santjoanencà. Quins crits d'alegrança! L'Orfeó semblava talment l'ocellada en rompre el sol. A cada frontal de cotxe una bandera blanca amb el nom de l'entitat voleiava joiosament; banderes catalanes també hi flamejaven. Els motors ja feren la senyal de marxa, quan va sentir-se veu d'alarma:—Falten dugues noies!—Espereu-vos. —Dònes havien d'ésser! En el pecat trobaren la penitència les toca-tardanes; corrien a més no poder. Un minut més, i ja havien de quedar-se. Reconvençons, excuses, sospirs, consols, rialles; tothom content altra volta, i la marxa començà.

Era projectat de fer parada a les riberes del Ter, vora Verges; però el pas per la carretera de Torroella va canviar el lloc de l'esmorzar. Bonic el viatge en la llum clara del matí. Tots els vianants s'encantaven de veure les dugues baluernes enflocades que semblaven estoixos d'alegria. I llur embadocament era espolsat amb els crits de salutació i manejos de joia dels expedicionaris. L'allargament de l'hora del reconfort feia miolar els més afamats o els més dèbils; una lleugera pana del cotxe més gros augmentà la defallior de sos viatgers. Per fi a Vulveralla, no lluny del Fluvià, pogueren aquestos desfer els paquets de provisions, a grans rialles dels aconduïts pel cotxe petit, els quals ja havien desat l'esmorzar. Llavors ens veiérem les cares. Hi havia el delegat de l'Ajuntament, regidor nacionalista En Francesc Torrent, tota la

família Polls-Boy, la Senyora Díaz i l'aplec de mares, totes satisfetes de no haver de disposar res en aquell dia. Quatre cops de mandíbula, vius i actius, senyals de gana; bones xerricades de vi. I de seguida, atès al retràs, l'ordre de passar pel riu, acceptant els informes dels pagesos i hostaler que tot rient ens els donaven. La caravana encomanava alegria.—No tinguin por, ja passaran bé. Passarem bé certament, però no tant com deien els auguris, perquè hi havia un fanguissar que féu perdre la resplendor de les sabates enxarolades. Tot feia riure. Al pas de la palanca rodà el cap d'alguna damisel·la. A Torroella de Fluvià, el nostre pas fou un espectacle. I una marxa ràpida en els 13 Kilòmetres restants aconseguí que el nostre retard no fos de consideració. Era un quart de dotze. Al Casino Menestral ens digué un senyor un xic malhumorat, que tots els orfeons eren ja a l'ensaig. L'ensaig començà seguidament. Mestre Millet féu alguna observació; la impressió era bona. A sortida, veu's-aquí un fotògraf. Tothom en planta amb les senyeres al cap i realment en feia de planta tota la massa. El camí vers la casa de la ciutat és d'aquells on disfruten els vanidosos: espessos cordons de gent de banda i banda contemplen els orfeonistes. Tota la massa choral saluda la ciutat hospitalària amb el Cant de la Senyera del Mestre Millet i acte seguit, l'alcalde senyor Ros amb paraules enaltidores de l'obra dels Orfeons i amb ofrena de cordial hospitalitat, regala una cinta catalana a cada Orfeó. En nom de l'Orfeó *Ocellada* dona mercès son President Honorari En Miquel Roger i Crosa i la recepció té per cloenda unes paraules del Mestre Millet que foren acollides amb grans aplaudiments com també ho fou el parlament de l'Alcalde. En les presentacions, el regidor Francesc Torrent expressà l'afecte del nostre Consistori per la gran festa i per la ciutat empordanesa. Hi havia en la sala congregades moltes personalitats: Mestres Millet, Pujol, Llongueras, Mossèn Baldelló, Carbonell, Moix, els Diputats de la Mancomunitat Srs. Noguer, Solà i Comet, Regidors, Representants d'Orfeons.

Escampada general a l'hora del dinar. I a les 4 començà el concert. Les primeres refilades foren gironines: molt ben escollida l'obra *La Verema* de Roland de Lassus; mestre Baró dona mostra de ses qualitats de compositor amb la fresca sardana *L'Ermida* de senzilla factura. Es una massa choral ben notable que honora el director.

Tots els orfeonistes es colzegegen agermanats mirant-se amb fixesa per retenir les fesomies dels germans d'art. I el conjunt esclata sots la batuta del Mestre Llobet. Lo de més resultat fou *Els tres tambors* del mestre Lambert que hagué de bisar-se. Les quatrecentes veus juntades per primera volta produïa un timbre bastant simpàtic, si s'exceptúa el to de cabreta d'algunes tiples. De les tres cançons a l'unissó *La mala nova* deixà fred a l'auditori; en canvi, la *Noia d'Empordà* i *Nit de vetlla* produïren entusiasme. No ens agradà el moviment lentíssim de *Sant Josep i Sant Joan*, i de l'*Hereu Riera* si que hauriem dit d'antuvi que el resultat fóra millor recordant l'obtingut quan

el cantaren sis mil orfeonistes en l'homenatge al Mestre Millet. Hi ha qui diu que molts d'orfeons canten les sardanes molt ràpidament: segurament per açò fou cantada la *Sardana de les Monges* amb lentitud i, a dir ver, aquella inspirada composició no semblava pas sardana en els curts. Un clamoreig d'ovació suplicà la batuta del grandios mestre català quan tocà el torn al *Canu de la Senyera*. Fóra molt més engrescador que en els aplecs dirigissin més els grans directors. Si en Millet hagués regit tres o quatre composicions, l'entusiasme de tots els components hauria estat delirant. Calia veure només com fou cantat l'himne patriòtic. Un bell discurs d'En Millet — que prova les qualitats polimòrfiques dels nostres grans artistes— coronà la primera part.

Hi havia un desentó en l'aplec: la barreja de barretines morades i vermelles. Barretines morades aparegueren en l'escenari, dutes pels olotins. Veritable admiració produí la *Nit de Nadal* de Mossèn Romeu. Finor, matisos, bella disciplina. Els llargs aplaudiments obligaren el bis. En la composició *Montserrat* d'en Giró no produïren tant l'encís de bellesa, especialment en els forts del final. Es un orfeó preat de grans condicions.

Per als qui següen, hauria d'ésser segurament la major lloança: l'Orfeó de Sarrià del Ter. Donant una lliçó a tantes ciutats i viles i pobles que volen galejar d'importància, es presentaren els fills d'un poble que no arriba a un miler d'habitants, i es presentaren en el aplec germanívol en el començ de llur vida artística. Sots la batuta del Mestre Baró interpretaren *El mestre i la viudeta* del mestre Pecanins i *El pardal* del mestre Pérez Moya. Creieu que varem aplaudir-los amb ver entusiasme, fent-se precisa la repetició de l'última obra.

L'Orfeó *Ocellada* cantà la composició més difícil de totes les ofertes en l'aplec: la inspiradíssima obra de llur Director Honorari, el Mestre En Josep Sancho Marraco. La riquesa de veus de la nostra entitat va sorprendre a tothom: se li retreu la falla de matització. Realment es cosa certa, però en part es cosa volguda. Aquells refinaments, aquells ecos, aquelles veus artificioses desplauen als nostres cantaires. Prefereixen donar brillantesa i vida. I com que de brillantesa n'hi ha molta en la bellíssima i enardida *Sardana de la Pàtria* del Mestre Morera, obtingueren els palamosins la major ovació de la jornada. Amb l'engrescament patriòtic ne valgué menys l'afinació en donar el to del començ en repetir-la, més prompte es reentonaren i el sentiment de pàtria tornà a entusiasmar tots els oients qui, sens poder-se contenir, aplaudien frenèticament al so de la frase «Fills de la terra catalana».

L'Orfeó de la ciutat hospitalària clogué el concert. Es una massa subjecta a la rígida disciplina de Mestre Llobet. Apuren tots els ressorts de tècnica, aconseguint un conjunt bellíssim, essent d'augurar que si la virtut d'aqueixa disciplina fèrria es duradera, podrà arribar a un alt grau de refinament. Amb vera delectació escoltarem *La Filadora* d'Alfonso excel·lentment matisada i la difícil obra del Mestre Pedrell *Don Joan i Don Ramon*. Llargsa plaudiments

que acabaren amb clams de l'himne patriòtic. L'orfeó figuerenc va cantar-lo éssent també chorejat a peu dret per tots els assistents, Visca Catalunya!: aquest fou el cant final.

Els mestres barcelonins foren presentats pel diputat de la Mancomunitat En Miquel Roger i Crosa al simpàtic i culte Rector de Vilabertran, Mossèn Artur Rovira per tal com desitjaven visitar la celebèrrima Creu i l'Abadia. En automòbil, cordialment ofert per l'Alcalde Sr. Ros, anaren a la famosa població els mestres Millet, Llongueres, Mossèn Baldelló, Moix, Carbonell i senyora, el senyor Rector, En Roger i en Sàbat. Davant la Creu, joia sens parió, tots els visitants quedaren fonament admirats. Era una emoció estètica perdurable que havia d'ésser seguida d'una de poètica, puix la visita de l'Abadia i dels claustres enherbats va fer-se a la claror de la lluna plena que arruixava encís en totes les belleses mitgevals. Gairebé de nit deixaren el magnífic paratge.

Els nostres orfeonistes joves disfrutaren de la dansa fins a l'hora del retorn. Llavors, intimaren bastant amb alguns orfeonistes figuerencs, essent això prova de que en els aplecs de germanor haurien de celebrar-se àpats i festes en comunitat, per arribar a establir lligams amistosos entre els cantaires.

A les 2 de la matinada, tots els orfeonistes palamosins, amb els entriquells a punt esperaven, un poc alacaiguts per la son, el moment de la marxa. Es comentava l'animació que hi havia hagut a la fonda quan se posaren a cantar: tots els passants feien allí cap, i molts d'aplaudiments ressonaren.

Amb retràs sortiren els dos autos. Quin espectacle llavors! Gairebé tothom anava inclinant la testa i la son, ben soma, tancava tots els ulls; a un el feia retórcer com una canya, altres s'acotaven com si fessin meditació; un noi hi havia que, estimolat damunt el seu veí, semblava un metge que li escoltés el pit. Bé hi havia algun valent que encara cantava, però aquell cant era realment com un dispar tardà en una batalla ja resolta. Els gallards orfeonistes semblaven morts. I els autos, amb traqueteig rítmic, anaven enrotllant la cinta del camí. Una auba clara somrigué. Després una color de foc, nunci del sol que aparegué brillant. Com si naveguéssim, hi hagué maretjats. Camps i pobles durant tres hores, i a la fi, l'arribada a la Escala, quan ja tots els pescadors treballaven a la platja. Uns dels tenors canta com una alosa, i fou assegurat que una damisel·la va despertar-se enamorada. Una colla s'encabí en les cambres d'una fonda, la majoria trobà les delícies dels llençols en el Restaurant d'Empúries.

Alguns vagaren per la platja. L'alta claror despertà molts de dorments fent-los creure que era pasada l'hora meridiana. Encara no eren les 9. N'hi hagué de bons vivants que vora les onze encara s'enpolainaven. El no aixecar-se del llit com una tropa ocasionà que la visita a les cèlebres ruïnes d'Empúries s'efectués a bandades. No eren pocs els desconexedors dels restes d'aquell empori celebèrrim. Vàrem seguir totes les vies de les ciutats grega

i romana; contemplàrem detalladament tots els objectes del Museu. Mentrestant, alguns dels qui de matinet visitaren les ruïnes, en l'hora calurosa capbucaren en la mar. El dinar fou pintoresc. En duna plantada de pinetons, formà l'Orfeó una gran sardana i només havíem menjat els entremesos que, per maquiavèlic atzar, se presentà en automòbil el senyor enginyer; va aturar-se, i volia que un dels directors de la nostra entitat fes passos per anar a rebre un ordre de l'Estat; com que l'ordre ja havia estat donada pel recader, decisió fou feta de sometre'ns incontinent al canvi de lloc. I en la platja ens acomodàrem dibuixant també una circumferència. D'una banda, comprenem que l'Estat vetlli pels pins tan costosos d'avidar; lo que no comprenem que a nosaltres qui respectàvem no un pi sinó un brí de pinassa, no ens deixés menjar, ni els entremesos amb repòs el representant de l'Estat Central. Si algú estava malhumorat, nosaltres estàvem de molt bon humor, i l'àpat a la sorra fou una delícia. A l'Hotel Empúries, que a tothom feia pensar amb el Jeroglífic de la Fosca, begueren cafè els orfeonistes, i l'avinentesa d'un piano creà de seguida la d'un ball que fou de molt bon grat a tot el jovent i fins a algú de vell que encara sembla jove. Afectuós requeriment a cantar, vingut d'amics escalencs, trobà la nostra ràpida correspondència. Seguit, el nunci a l'Escala pregonà a quatre vents que l'Orfeó *Ocellada* cantaria. Davant la mar calma, sota aquell cel lluminosíssim, en el país record de la Grècia, breçol de l'art, a Catalunya, cantàrem dugues sardanes. Que bé hi esqueien! La multitud de pescadors escoltava embadalida, retrassant amb gust la sortida en mar. Hi havia tot el poble. Una bona collita d'aplaudiments, i com que la cantada retrassà la pesca, lavors tots els llaguts, més de 100, sortiren en renglera, en bellíssima professó, fent lluir al sol daurat les grosses veles llatines. Un espectacle de duradera memòria.

La immensa badia era plena de l'or del sol tombant. La caputxa del Canigó resplendia intensament. En tot el paisatge surava una calma de paradís.

Les sirenes dels autos trencaren la delectació. Calia retornar a la llar. Els expedicionaris més entusiasmat s'esparramaren per la població i no hi valien botzines. Quan ja els cotxes arrencaven, aparegueren un darrera l'altre.

Ressonaren cançons; però moltes veus eren enrogallades. Sens cap incident, arribàrem a la nostra vila. L'entusiasme amb que fórem rebuts és dels que satisfan plenament el cor. L'himne patriòtic vibrava. Tot eren felicitacions.

L'excursió, per haver estat realment un gran èxit, enfondia les arrels de nostra amada entitat artística.

MIQUEL ROGER I CROSA

Ateneu Empordanès, de Barcelona

La Secció Biblioteca, de l'Ateneu Empordanès, autoritzada pel Consell Directiu, té el propòsit de que ben pròximament la seva organització tingui tots els caràcters d'una Biblioteca netament empordanesa, on s'hi reuneixin totes les valors de l'intel·lectualitat de la Comarca. Naturalment, que en ella tindran cabuda totes les manifestacions de l'art i la ciència, igual les antigues que les més noves. Els mitjans més adequats per assolir aquest propòsit, serà sol·licitar el concurs de tots els empordanesos de bona voluntat, perquè a l'Ateneu s'hi centralitzi tot ço que tingui un interès peculiar i aixís poder difondre a la Capital de Catalunya molts dels tresors genuïnament empordanesos, que fins ara han restat ignorats.

Abans de les vacances d'istiu serà col·locat a la Galeria d'Empordanesos Il·lustres, el retrat d'En Joaquim Ruyra, nomenat Fill Predilecte de l'Empordà en la festa celebrada el dia 26 de Març darrer. L'acte revestirà la solemnitat que mereix l'excels autor de Marines i Boscatges.

El dia 29 d'Abril, tingué lloc un concert de sardanes, a càrrec de la notable Cobla de Barcelona, composta de músics empordanesos, entre ells N'Albert Martí, l'eminent Mestre de Tenora. Aquest concert, que fou el primer d'un cicle que es proposa l'Ateneu, ha cridat l'atenció d'autoritades personals musicòfiles, que per mitjà de la premsa barcelonina, i d'una manera franca i encoratjadora han popularitzat el projecte, que esdevindrà realitat en el transcurs de poc temps. Aquests concerts de cobla, es remuntaran a l'institució de la sardana llarga per En Pep Ventura i per rigorós ordre cronològic arribaran a la sardana actual, constituint una mena de revisió d'escoles i gèneres. Ningú més autoritzat que l'Ateneu Empordanès per a oferir a la Capital de Catalunya aquesta mena d'exposició del que fou i és actualment, la sardana; en primer lloc per la seva independència i també pel dret indiscutible que té d'assumir-se la representació de les valors intel·lectuals empordaneses, amb tots els seus múltiples derivats. (1)

El dia 10 del vinent mes de Juny Mestre Joan Llongueras, donarà a l'Ateneu una Conferència amb il·lustracions musicals sobre l'obra d'En Pep Ventura i el dia següent, al Palau de la Fira de Mostres (Parc de la Ciutadella) hi tindrà lloc un gran festival de Sardanes a càrrec de les Cobles: La Principal de La Bisbal, La Principal de Perelada, Els Montgrins de Torroella de Montgrí i la Cobla de Barcelona.

(1) Aquests concerts seran completats amb un breu estudi de cada autor, per a formar després un petit estudi històric de la sardana i, d'aquesta manera, quedarà instituïda la galeria dels mestres Cantaires de l'Empordà, que és altre dels propòsits d'aquest Ateneu.

Crònica local

Bona part de la primavera ha estat plujosa i freda. La pagesia n'està ben contenta d'aqueixa pluja mesurada i regular que fa que l'anyada actual sigui una de les millors que puguin registrar-se. De tota vianda hi ha riquesa. En el ric pla de Sant Joan, famós per les ceves, hi ha una maror de vianda que enamora. Es de suposar, doncs, que hi haurà baixa de preus, i de segur que serà ben forta en l'article citat que en el mercat de La Bisbal arribà a vendre's a nou pessetes un forc. Fan dos jornals al dia els pagesos, però obtenen utilitats engrescadores. Això fa que les terres hagin arribat a un augment de valoració tal, que d'una terra un xic bona ja es demanen 400 duros la vessana. Tot quant ha pujat la terra, ha baixat el suro. Com que a ningú agrada parlar de misèries, val més que aquí tampoc ne parlem. Tractat amb França encara en suspens!.... Doblament dels drets d'importació de taps a Alemanya!.... Prou.

En el port s'ha acumulat alguns dies la feina, fent semblança d'una vida normal. La important casa de Celrà, «Extractos curtientes y Productos Químicos S. A.» li dona un moviment importantíssim del qual s'aprofita el Tramvia de Flassà a Palamós. La barca Montserrat surt cada dia devers les Formigues per extreure materials i ferramenta del vaixell allí enrocant.

L'oratória del notable religiós P. Rincon féu omplir a seny l'església durant el novenari consagrat al Sant Crist de la Capella Fonda. El primer dia va suplir-lo un predicador de la mateixa ordre del Cor de Maria. No tots els sermons del cèlebre orador ratllaren a la mateixa altura; alguns foren verament notables, molt edificants. Llàstima que certs oients humils quedaren *in albis*. Es una oratória de reminiscències castel·lanes que, en certes parrafades de pintura de naturalesa, atropellen un xic l'esperit de l'època present. L'Orfeó «Ocellada» cantà en la novena i el jorn de Santa Creu.

El P. Blanch, també de l'ordre del Cor de Maria, vingué a predicar les glòries de St. Joan Batista de la Salle, a honor del qual els Germans de la Doctrina Cristiana celebraren un ofici en l'església parroquial.

La nostra entitat coral anà a Figueres a cantar en l'aplec d'orfeons de l'Empordà. Es tant interessant i honorable aquesta sortida que en publiquem ressenya apart.

L'Ajuntament passa mals - de - cap per la instal·lació del primer servei municipalitzat: la bàscula pública. L'Ajuntament anterior havia començat d'instal·lar-la en terreny d'altri; com que el negoci hauria estat inestable, el nou Consistori girà de rumbo incontinent i ara projecta instal·lar-la en el carrer

dels Aliats. Continuen les sessions amb debats de cridadissa, bona esca d'oients. L'arranjament de carrers es fa ara al districte primer.

El dia 25 va rendir-se públic homenatge a En Josep Tauler i Servià donant-li el títol de fill predilecte i posant el seu nom al tros de carrer Major que era conegut per l'Endavallada i a un tros corresponent a la Carretera de Girona. A l'entrega del pergamí, que és obra artística d'En Josep Triadó, l'Alcalde Sr. Marquès pronuncià les paraules de rúbrica. En l'acte de destapar la làpida, llegí el Secretari de l'Ajuntament l'acord unànim de l'homenatge i el discurs del senyor Batlle, parlant a seguit els senyors Gafas, Fàbrega i l'homenatjat. Una ballada de sardanes amenitzà la festa. Balcons del carrer amb novell nom eren endomassats. Va cloure's l'homenatge amb un àpat en el qual, a hora de brindis hi hagué intensíssima animació. L'homenatge meregut és motivà en haver costegat En Josep Tauler un pavelló per a malalties infeccioses.

Donà la casualitat que en el mateix jorn se celebrés altre homenatge a favor del Mestre En Josep Casanovas, Director de l'Orfeó «Ocellada» per l'èxit assolit a Figueres. Al Centre Federal i al Casino El Port se celebraren festes en les quals l'Orfeó cantà algunes composicions magistralment, i una excursió a la Torre Valentina que fou el complement de tals festes, resultà un gran aplec on hi hagueren, en mig de gran confraternitat, cantades i ballades. Totes les cobles contribuïren a l'homenatge tocant sardanes de l'homenatjat.

Amb solemnitat acostumada, celebrà la primera comunió un exèrcit de nois i noies.

L'estanc de la V.^a Ponjuan s'és traslladat a una casa de mig carrer Major, havent-se instal·lat en son antic estatge una botiga d'espardenyes.

Moviment del port

Vaixells entrats durant el mes d'Abril de 1922.

1, Vap., Ampurdanès; 2, veler, Joven Paquito; 3, veler, Villa de Calella; 4, vap., Rein, (norueg); 5, veler, Teresa; 6, veler, Elias Miquel; 7, vap., Ampurdanès; 8, vap., Euder, (alemany); 9, vap., Ampurdanès; 10, veler, Joven Paquito; 11, veler, Sant Mus; 12, vap., Mont Sant; 13, vap., Ampurdanès; 14, vap., Orient, (italià); 15, veler, Margarita Taberner; 16, veler, Fèlix Martí; 17, vap., Collobrieres, (francès); 18, vap., Mont Kemel, (francès); 19, vap., Mont Seny; 20, veler, Teresa; 21, vap., Bezzeggen, (norueg); 22, vap., Ampurdanès; 23, vap., Cano (inglés); 24, vap., Ampurdanès; 25, veler, Joven Paquito; 26, veler, Fernando Gasset; 27, vap., Polar; 28, vap., Ampurdanès; 29, vap., Miguel; 30, vap., Cisneros, (inglés); 31, vap., Ampurdanès; 32, veler, Joven Paquito.

Registre civil

Mes d'Abril

Naixements.— 1, Perxell Perxell i Solé.— 2, Agna Margarit i Rovira.— 3, Camós i Puig.— 4, Joaquim Figueras i Ribas.— 5, Victor Carbó i Ros.— 6, Joana Puig i Callol.— 7, Ricard Valentí i Flaquer.— 8, Emili Pasqual i Casanoves.— 9, Roca i Soler.— 10, Sarquella i Durán.— Total, 10.

Defuncions.— 1, Joan Gamba i Radó de 65 anys.— 2, Elena Soler i Beya de 38 anys.— 3, Manuela Simón i Miró de 78 anys.— 4, Joan Gironés i Gich de 57 anys.— 5, Robert Rullan i Alsina.— Total 5.

Tallers Tipogràfics LLORENS CASTELLÓ—Palamós.